

STUDIE OPATŘENÍ PRO ZADRŽENÍ VODY Z DEŠŤOVÝCH SRÁŽEK NA ÚZEMÍ MČ PRAHA – KLÁNOVICE

Objednatel

MČ Praha – Klánovice

Zhotovitel

TIMAO s.r.o.

P1.4 Fotodokumentace zelená infrastruktura

Datum 6/2021

1. PÁTEŘNÍ KOMUNIKACE

Obrázek 1: Velkorysý historický základ Slavětínské umožňuje dominantním lípám dostatečný prokořenitelný prostor s přirozeným vsakem, který lze rozšířit o aktivní sběr z komunikace za předpokladu setrvalého nesolení a o nastýlání organickými materiály posilující odolnost vůči suchu, retenci a dostupný výživový komplex stromu.

Obrázek 2: Nevhodné řešení dramaticky omezuje dostupnost vody i vzduchu formou agresivních zásahů o zásahu neslučitelného s dlouhodobou udržitelností dominantních stromů. Úplné odvodnění, zamezení přístupu vzduchu, omezení absorpční zóny a mechanické zásahy bezprostředně sousedící sází kmene lze řešit výměnou povrchu, odstraněním bariér, umožnění vsaku vody a výměny půdních plynů i za předpokladu zachování parkovacích stání.

Obrázek 3: Plošné parkování v kořenovém prostoru stromů ve stávající podobě neumožňuje dlouhodobé přežití a stabilitu stromů. Úplné odvodnění, zamezení přístupu vzduchu, omezení absorpční zóny a mechanické zásahy bezprostředně sousedící s bází kmene lze řešit výměnou povrchu, odstraněním bariér, umožnění vsaku vody a výměny půdních plynů i za předpokladu zachování parkovacích stání.

Obrázek 4: Cenné úseky funkčních řešení, které prostřednictvím jednoduchých řešení umožňují dlouhodobé přežití stromů. Sběr vody z komunikace za předpokladu zachování jejího nesolení a spád chodníku činí z lip výhradního benefitora srážkových vod.

Obrázek 5: Poptávka v ulici K Rukavičkárně nabývá několika protichůdných hodnot. Dominantní stromy v dvouřadě aleji, kapacitní doprava včetně autobusu a chodník jsou při stávajícím profilu na hranici řešitelnosti. Pokud ještě přidáme parkování, bude celé řešení vždy zranitelné. Dnešní reteční schopnost je omezovala zhuštění a bez sofistikované eliminace hlavních stresů se obětí stane stromořadí velkolistých lip.

Obrázek 6: Současná špička pěšího provozu a vyhýbání malého autobusu se skříňovou dodávkou představují výjimečnou, leč nastávající situaci. Stabilizaci nadzemní části korun lip musí doprovázet adekvátní zásah v ochraně kořenového prostoru a podpory vsaku.

Obrázek 7: Historická alej byla částečně dosázena, bohužel nejen lípou velkolistou. Stromy často bez výchovného řezu a s fatálními defekty. Nabíledni je naopak druhová jednotu, nutná jsou cílová rozhodnutí ve věci druhové skladby, sponu, pěstebního tvaru, prokořenitelného prostoru a vsaku.

Obrázek 8: Potenciál pro aleje dominantních stromů splňuje svými parametry i ulice Všeťarská, která s ohledem na předpokládaný územní rozvoj bude naplňovat tuto podstatu i v urbánní rovině.

Obrázek 9: Šlechtitelská svou urbánní povahou představuje páteřní ulici a má-li být idea zahradičního města vzata za své celými Klánovicemi, pak tato zasluhuje alej dominantních stromů.

Obrázek 10: Dimenze průjezdného profilu a aleje dominantních stromů je s provozem autobusů v souladu. Nutné je zachování prokořenitelných prostorů v propojení se vsakem, požadavky sítě a povrchy chodníků.

Obrázek 11: Poptávka po chodníku je patrná na významné části komunikace již nyní a není v rozporu s dominantními stromy ani s veřejným osvětlením.

2. VEŘEJNÉ PROSTORY

Obrázek 12: Extrémně přetížené řešení na náměstí Hedviky Vilgusové vyžaduje komplexní přehesnění za použití ochranných prvků zeleně, eliminace základních stresů a distribuce užití prostoru.

Obrázek 13: Extrémní kompakce sešlapem dlouhodobě neslučitelná s životem dominantních stromů akutně vyžaduje změnu povrchu a řešení přístupu vzduchu i vsaku srážek.

Obrázek 14: Překvapivě invazní zásah do kořenového prostoru na bázi kmene představuje mimořádný rizikový faktor pro koniferu s tak vysokým těžištěm. Nutné zejména odstranění všech betonů včetně obruby a zajištění přístupu vody a vzduchu pro kořenový prostor.

Obrázek 15: Zoufalý pokus vitálního platanu o únik z extrémně omezeného prostoru zcela disproporčního vůči potřebám dominantního stromu. Typický příklad ataku kufru cest stromem z důvodu jediného zdroje vzduchu. Nutné dimenzování adekvátního prokořenitelného prostoru, dostupnosti vzduchu a vody.

Obrázek 16: Točna ulice V jehličině se souvisejícími poloveřejnými objekty představuje mimořádnou výzvu pro přeřešení celého provozu s ohledem na provoz hromadné dopravy, pěších, cyklistů i individuální dopravy s vědomím identity místa a charakteru zahradního města. Prostor pro dominantní stromy zde vyžaduje respekt k technickým parametrům a sdílení provozních nároků s nutno kapacitou prokořenitelných prostorů. Točna autobusů i parkování jsou slučitelné s tímto záměrem.

Obrázek 17: Perspektiva Přímského náměstí je ovlivněna celou řadou urbánních faktorů, nicméně spontánní výskyt kaštanovníků je zřejmým důkazem o možnosti proporčního využití dominantních stromů.

Obrázek 18: Kostelní zahrada včetně jejích nástupních prostor je jedním z nejzajímavějších prostorů obce s komorním charakterem využitelným pro komunitní návštěvnícký režim bez ovlivnění automobilovou dopravou. Toto vzácné místo vyžaduje komplexní vnímání zahradního prostoru jako uzavřeného projektu s vlastním a nezastupitelným charakterem místa.

Obrázek 19: Mimořádně silnou individualitu představuje Nepasické náměstí, jehož borový háj znamená i nebývalou biotechnickou výzvu v jeho udržitelnosti. Vedle potřebného uránního a provozního řešení je také nabídnutí potřeba věkově pestré technologicky zvládnuté výsadby a volba doprovodných druhů stabilizujících celé stromové patro při dané expezi a podloží.

3. ULICE

Obrázek 20: Uliční profil o šíři 10 metrů v původním charakteru umožňuje umístit komunikace, veřejné osvětlení i subdominantní stromy s adekvátní prokořenitelným prostorem. Fragment chodníku nikam nevede a není při nízké frekvenci potřebným. Problémem je organizace vsaku a souvisejících nivelet trávníků. Sakury nejsou s ohledem na nasazení a habitus korun vhodným druhem ve vztahu k průjezdnosti.

Obrázek 21: Jeden z mnoha zbytečných chodníků. Lepší organizace kosených ploch, osvětlení, pojezdu a nivelet pro vsakování by umožnilo výsadbu subdominantních stromů.

Obrázek 22: Potenciálně kolizní výsadba velkého počtu dominantních stromů do uličního profilu. Platany nepatří mezi původní lesní dendrofloru zahradního města a importují urbánní charakter vnitřního města. Charakter taxonu sice umožňuje přejít na řezové formy, pro Klánovice zcela cizí, ale proporce dominanty zde je problematická už nyní. Vpravo javory s fatálně zanedbaným výchovným řezem v kolizi s dřevinami zahrady.

Obrázek 23: Jedna z mála posledních ulic v původní podobě s měkkým povrchem je hodná ochrany. Představuje prostředí zahradního města a skýtá nejzajímavější možnosti využití stromů. V případě zvládnutí vodního režimu a organizace vsaku lze naplnit i všechny provozní limity.

Obrázek 24: Divoké výsadby často plodí kolizní a provozně nebezpečné stromy se zanedbanými výchovnými řezy vyvolávajícím kauzy kácení. Stávají se ovšem živým důkazem o možných proporcích stromů, které ještě ulice unese a které už jsou mimo.

Obrázek 25: Jedno z mála proporčních využití malokorunných stromů, pro klánovické prostředí jinak obvykle neadekvátních.

Obrázek 26: Opačný příklad, kdy malokorunné stromy zabily možnost využití prostoru.

Obrázek 27: Rozhraní ukazující velmi dobře smutnou bilanci betonování ulic. Po nadimenzování komunikací, chodníků a obrubníků tu máme pouze proužek zbytkové plochy, jsme bez vody a bez stromů.

Obrázek 28: Uliční profily příčných ulic o šířce 8 metrů při uplatnění obou chodníků eliminují jakoukoliv zeleň, přirozené formy vsaku srážek a charakter zahradního města v lese se mění na běžnou ulici předměstí. Zatravnovací dlaždice jsou parodií na vsakování a zahradnímu městu nijak neprospívají.

Obrázek 29: Ulice s tak úžasnými vzrostlými stromy v soukromých zahradách, že ani veřejnoprávní zabetonovanost nedokáže ublížit.

Obrázek 30: Příklad hrany k lesu na Mechovce, která přirozeně odvodňuje do lesa a stačilo by málo, aby skutečně fungovala.

Obrázek 31: Implantát městského řešení uličního uspořádání od stolu, kde máme proti vodě do lesa instalovaný betonový obrubník.

4. KRAJINÁŘSTVÍ

Obrázek 32: Lesní zahrady starých vil. To nejlepší, co v Klánovicích lze vidět.

Obrázek 33: Vzrostlé, vitální a ošetřované stromy v bezprostředním okolí historických staveb. V soudním.

Obrázek 34: Vetknutí stavby do lesního komplexu je součástí hodnoty místa.

Obrázek 35: Novostavba proporcí i materiály bezprostředně reagující na les, kterého je součástí.

Obrázek 36: Stavba přináší potřeby kompromisu, na které zahradní kompozice musí reagovat. Příklad dobře založené nové generace druhově pestré stromové kulisy s výhledem na korunový zápoj.

Obrázek 37: Lesní zahrada neobyčejně druhově a věkově pestrá. Ukázka bezpochyby stabilního společenstva, v kterém přes dřívou převahu konifer spontánně zmlazuje dub.

Obrázek 38: Původní buk u historické vily reagující na někdejší brutální zásah. Prokazatelně vitální strom, který byvše arboristicky veden, nepředstavoval pro stavbu jakoukoliv hrozbu, naopak výsostnou hodnotu.

Obrázek 39: Jedna z mnoha vrostlých douglasek, které za poslední století nejednou prokázaly, jak jsou v místních podmínkách odolné. Řada vzrostlých jedinců roste nejen u nejstarších vil, ale také ve středním věku v mnohých mladších zahradách a patří tak spolu s některými jedlemi mezi nejlepší konifery Klánovic.

Obrázek 40: Kužely konifer patří mezi tradiční klánovický rukopis, a i v někdejších zahrádkářských osadách dnes navozují alespoň část odkazu zahradního města. V područí je patrná stopa nízkých štěpů ovocných dřevin a ty mohou jednou přerůst dominantní listnáče. Jen tudy vede cesta ke korunovému zápoji.

Obrázek 41: Mimořádným fenoménem Klánovic jsou pak vzrostlé exempláře borovice Jefferyovy, které se vyskytují zejména v okolí Šlechtitelské. Většině se evidentně daří a jsou jako soubor vzácné.

Obrázek 42: V Klánovicích lze také najít několik desítek velmi pěkných cedrů. Jakkoliv tyto stromy nebývají starší třiceti let, evidentně zdejší poměry velmi dobře zvládají a příklad letitého exempláře z nedaleké Uhřetěvsi ukazuje dobrý potenciál pro množení a výsadbu vybraných aklimatizovaných jedinců. Z hlediska adaptace na změnu klimatu jde bez nadsázky o dřevinu, která by mohla lesní charakter Klánovic udržet i v případě dalšího nepříznivého vývoje.

Obrázek 43: Rozhraní soukromých zahrad a veřejných ploch představuje vždy trochu loterii. Výsadba hlohů do konkurence vzrostlých původních stromů patří mezi kolize, který se lze vyhnout.

Obrázek 44: Velkým problémem uličních stromořadí jsou zanedbané výchovné řezy, poškozování báze dřevin, omezování prokořenitelného prostoru a zamezení přístupu ke srážkové vodě při rekonstrukcích ulic. Nutné je také předjímání kolizí se stromy v zahradách, a to i za cenu neúplnosti stromořadí.

Obrázek 45: Poněkud bizarní je obliba škump zejména v okolí Všeckarské a K Rukavičkárně. Dokazuje ovšem proporční možnosti umístění stromokeřů a překvapivě většinou nepodráží, jedná se tedy vesměs o semenáče. Bohužel na několika místech dochází k jejich opakované dekapitaci.

Obrázek 46: Míra zastavění některých parcel znemožňuje prakticky výsadbu dostatečného zastoupení dominantních stromů. Řešení uličního prostoru by mohlo tento problém kompenzovat na důsledkové rovině. Především je ale nutné ptát se pro příčině, proč k tomuto stavu došlo a bránit mu.

Obrázek 47: Využíváním subdominatních konifer, tvarových kultivarů a pravidelně řezaných ovocných dřevin se bezprostředně ztrácí charakter zahradního města jehož základem je korunový zápoj nad střechami domů. To je příčina nejčistšího vzduchu v Praze.

Obrázek 48: Problémem by se mohlo zdát parkování. Typicky nezvládnuté soužití stromů a aut, kde je všechno naruby. Obrubníky jako bariéry proti rozvoji stromů. Zdánlivý však vůbec neslouží stromům, slouží-li něčemu. Nепropustné dlažby a hrany zbytečně omezují kapacitní parkování i stromy samotné.

Obrázek 49: Poškození dřevin ve veřejném prostoru i v zahradách je bohužel poměrně běžným jevem, a to dokonce včetně navrtaných či nařezaných dřevin případně náhlých úmrtí bez zjevné příčiny. V těchto případech bude nutná spolupráce znalců a restriktivní důsledky pro občany, kteří tak konají.

Obrázek 50: Potenciálně velký problém představují zanedbané pozemky a invazní druhy na nich. Křídlatka může do několika let znamenat velmi obtížně řešitelný problém. I zde je nutné konat a nepřehlížet.

Obrázek 51: Fatálně defektní stromy nelze zachránit a zabírají místo. Jediným možný krokem je vysazení nového stromu za předpokladu, že se odstraní příčina, proč k defektu předchozí výsadby došlo.

Obrázek 52: K poškozování dřevin ve veřejném prostoru dochází za různých okolností. Zde patrné poškození kořenového náběhu dospělého dubu, které se stalo vstupní bránou houbové choroby. Patogen postupuje a poškození dřeviny ohrožuje její stabilitu.

Obrázek 53: Poškození dřevin stavbou začínají již nadostatečným vymáháním zákonných opatření ochrany dřevin na staveništi. nepřípustné skladování materiálu v korunovém průmětu, pojezdy kořenového systému, pořanění na pni i náběhů, výkopové práce, kontaminace a zhutnění vedou k závažným škodám na majetku investora a k úhynu stromů chráněných zákonem ve veřejném zájmu.

Obrázek 54: Patrně nejkřiklavějším příkladem znehodnocení místa jsou důsledky této stavby, která zlikvidovala nejméně pět vzrostlých stromů původního korunového zápoje.

Obrázek 55: Za pozornost stojí i tento objekt, který se vůči obci Klánovice naprosto ultimativně vymezil a oba řezané platany jsou toho důkazem.

Obrázek 56: Bestia triumphans jsou objekty, které formu zahradního města zapovídají už svou podstatou a lesní zahrady prostorově vylučují. Vedle socialistických bytovek, které čas ukryl alespoň do borovic, se tento soubor stává tou výjimkou, která všem klánovickým klade tu zásadní otázku, čím tato obec je a chce být.

Obrázek 57: Nesmutnějším obyvatelem Klánovic, zahradního města s tisíci stromy, je tato lípa, připravená o veškerý životní prostor, soustavně týraná a ponížená na snášený stolek na pivo. Příběh vztahu člověka k stromu, který se zde zachoval hůře, než se chováme k slepicím v klecích.